

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ถือว่ามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีหน้าที่หลักในการสร้างความมั่งคั่งทางปัญญา ผ่านกระบวนการผลิตกำลังคนระดับสูง การพัฒนาการวิจัย ส่งเสริมความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยจัดการศึกษาภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (สกอ.) ซึ่งได้จัดทำมาตรฐานการอุดมศึกษาขึ้นเป็นกลไกในการกำหนดนโยบายของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการอุดมศึกษา ประกอบด้วย 1) มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต 2) มาตรฐานด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษา 3) มาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ ต่อมาในปี พ.ศ. 2552 สกอ.ได้จัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 สำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร จัดการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ส่งเสริมให้มีการศึกษาตลอดชีวิต และพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยให้มีคุณภาพและมาตรฐานใกล้เคียงกัน โดยกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติจะช่วยกำหนดความมีมาตรฐานในการจัดการศึกษาในทุกชั้นตอนอย่างเป็นระบบ เปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษา จัดหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย คุณภาพของบัณฑิต มีมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวัง สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขและภาคภูมิใจ เป็นที่พึงพอใจของนายจ้างและเป็นคนดีของสังคม ช่วยเพิ่มความเข้มแข็งและขีดความสามารถในการพัฒนาประเทศชาติได้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553)

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เน้นการจัดการศึกษาที่ผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) ของนักศึกษาอย่างน้อย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยหลักสูตรที่พัฒนาต้องมีหัวข้อและรายละเอียดครบทุกประเด็นแต่หากมีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับสาขา/สาขาวิชา(มคอ.1) ในสาขาวิชานั้นๆ หลักสูตรต้องพัฒนาให้เป็นไปตามมคอ.1 ซึ่งได้กำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตในสาขา/สาขาวิชา ปริญญาและองค์ความรู้ที่เป็นเนื้อหาเท่าที่จำเป็นต้องมีในหลักสูตรสาขา/สาขาวิชา ระดับคุณวุฒินั้นๆ เพื่อเป็นหลักประกัน ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษา ใน

สาขา/สาขาวิชาและระดับคุณวุฒิเดียวกัน จะมีผลการเรียนรู้ไม่น้อยกว่าที่กำหนด นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้สถาบันต่าง ๆ บรรจุนี้อาวิชาในส่วนที่นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ได้อย่างอิสระเหมาะสม และตรงกับความต้องการหรือเอกลักษณ์ของแต่ละสถาบัน ทำให้สามารถพัฒนาหลักสูตรได้อย่างหลากหลาย และสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2554) ซึ่งมีผลบังคับใช้กับหลักสูตรที่พัฒนาเพื่อรับนักศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 โดยหลักสูตรที่เปิดสอนอยู่แล้วต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ภายในปีการศึกษา 2555 นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีการประเมินหลักสูตรเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยทุก 5 ปี ต้องดำเนินการประกันคุณภาพหลักสูตรให้ครบตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานหลักสูตร โดยให้ผ่านเกณฑ์อย่างน้อยร้อยละ 80 ของตัวบ่งชี้ทั้งหมด หากหลักสูตรใดมีผลการประเมินอยู่ในระดับดีขึ้นต่อเนื่องกัน 2 ปี จะได้รับการเผยแพร่โดย สกอ. แต่หลังจากได้รับการเผยแพร่แล้วยังต้องรักษาคุณภาพให้มีมาตรฐานและมีผลการประเมินอยู่ระดับดีขึ้นไปอยู่เสมอ หากไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด สกอ. จะถอนการเผยแพร่จนกว่าจะมีการปรับปรุงให้เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าว (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2558 สกอ. ได้ประกาศเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 และแนวทางการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 บังคับใช้กับหลักสูตรที่กำลังพัฒนาปรับปรุงเพื่อเปิดสอนในปีการศึกษา 2559 สาระสำคัญมีการเพิ่มเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษาเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) การกำกับมาตรฐาน 2) บัณฑิต 3) นักศึกษา 4) อาจารย์ 5) หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และ 6) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เพิ่มคุณสมบัติอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและประจำหลักสูตรให้มีคุณวุฒิที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร มีคุณสมบัติด้านวิชาการ กำหนดคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก รวมไปถึงคุณสมบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ กำหนดเกณฑ์สำหรับหลักสูตรปริญญาตรีที่เน้นปฏิบัติการ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2558)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ได้พยายามปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 และในปี พ.ศ. 2559 ได้พัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 ในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา มีการกำหนดขั้นตอนในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรของมหาวิทยาลัย ดังนี้ 1) ทำการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร โดยการสำรวจความต้องการใช้หลักสูตรของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ความต้องการของตลาดแรงงาน ผู้ใช้บัณฑิต และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต 2) การร่างหลักสูตร กำหนดให้มีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกที่มีความรู้ประสบการณ์หรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ

มาร่วมในการพัฒนาหลักสูตร 3) วิพากษ์หลักสูตรโดยเชิญบุคคลภายนอกที่มีความรู้
 ประสบการณ์มาร่วมเป็นกรรมการวิพากษ์ 4) นำเสนอคณะกรรมการประจำคณะเพื่อพิจารณา
 5) นำเสนอคณะกรรมการระดับมหาวิทยาลัย ได้แก่คณะกรรมการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี
 คณะกรรมการบัณฑิตวิทยาลัย สภาวิชาการ และสภามหาวิทยาลัย 6) จัดส่งหลักสูตรไปยังสภา
 วิชาชีพเพื่อให้การรับรอง 7) จัดส่งหลักสูตรไปยังสกอ. ให้การรับทราบหลักสูตร ภายหลังจากที่สภา
 มหาวิทยาลัยให้ความเห็นชอบหลักสูตร (มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม 2554) ซึ่ง สกอ.
 กำหนดเกณฑ์ในการรับทราบหลักสูตรภายใน 120 วัน และในระหว่างนั้นหลักสูตรสาขาวิชา
 ต่างๆ ต้องเตรียมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร โดยเกณฑ์การประกัน
 คุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557 เริ่มใช้ประเมินกับหลักสูตรในปีการศึกษา
 2557 เป็นต้นมา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2558)

จากการที่มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ได้มีกระบวนการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้
 เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเกณฑ์มาตรฐาน
 หลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 ดังกล่าว ปรากฏว่ามีหลักสูตรที่รอการรับทราบจากสกอ.
 จำนวน 7 หลักสูตร ใช้ระยะเวลาในการรับทราบนานสูงสุด 1,080 วัน และในปีการศึกษา 2558
 หลักสูตรไม่ผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร จำนวน 5 หลักสูตร (นิภา ชื่น
 ทองมอญ, 2559) แสดงว่า การพัฒนาหลักสูตรยังมีปัญหาในบางประเด็น และยังไม่มีการศึกษา
 ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเรื่องนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าสภาพของหลักสูตรระดับปริญญาตรีและ
 ระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามที่เปิดสอนมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2555-
 2560 มีลักษณะอย่างไร เมื่อพิจารณาตามหลักการพัฒนาหลักสูตรแล้ว มีกระบวนการพัฒนา
 หลักสูตรอย่างไร และอาจารย์ประจำหลักสูตรมีข้อเสนอแนะในการพัฒนากระบวนการพัฒนา
 หลักสูตรอย่างไร รวมไปถึงผลจากการศึกษาจะสามารถนำเสนอเป็นแนวทางการพัฒนา
 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามได้อย่างไร เพื่อให้
 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
 2552 และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 ซึ่งผู้วิจัยได้นำหลักการพัฒนา
 หลักสูตรของทาบ่า (Taba) มาเป็นกรอบในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากมีลักษณะใกล้เคียงกับ
 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยประโยชน์ที่คาดว่าจะ
 ได้รับคือ สารสนเทศที่ได้จากการวิจัยนี้สามารถเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหาร ผู้ที่เกี่ยวข้องกับ
 การพัฒนาหลักสูตรนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม อันจะ
 ส่งผลให้หลักสูตรมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่ สกอ.กำหนด และเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพหลักสูตรในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
2. เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาหลักสูตรและข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย เป็น 3 ประเด็น กล่าวคือ

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล/ประชากร กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย
 - 1.1 เอกสารหลักสูตรในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามที่เปิดสอนในปีการศึกษา 2555-2560
 - 1.2 ผลการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ประจำปีการศึกษา 2558
2. การศึกษากระบวนการพัฒนาหลักสูตรและข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 เป็นการศึกษาด้วยวิธีการสำรวจความคิดเห็น ประชากรที่ศึกษาได้แก่ อาจารย์ประจำหลักสูตรทั้งหมด 337 คน จากจำนวนหลักสูตรทั้งสิ้น 62 หลักสูตร
3. การนำเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 เป็นการศึกษาด้วยวิธีการจัดการสัมมนากลุ่มอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship Seminar) เพื่อวิพากษ์ “ร่าง” แนวทางการพัฒนากระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้จากผลการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการ

พัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม และข้อเสนอแนะ กลุ่มเป้าหมายในการ
สัมมนา ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
จำนวน 8 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการตรวจหลักสูตรจาก สกอ. 1 คน รวม 9 คนประกอบด้วย

3.1 รองศาสตราจารย์ ดร.คงศักดิ์ ศรีแก้ว รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ วิจัยและ
บริการวิชาการ

3.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐริรา ทับทิม รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาคุณภาพ
การศีกษา

3.3 รองศาสตราจารย์ ดร.สุขแก้ว คำสอน อธิการบดีฝ่ายวิชาการและ
วิจัย คณะครุศาสตร์

3.4 อาจารย์ ดร.วรรัตน์ วรวิเศษ อธิการบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

3.5 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉิมมะทินนา ศรีสุพรรณ อธิการบดีฝ่าย
วิชาการ คณะวิทยาการจัดการ

3.6 รองศาสตราจารย์ ดร.รัชคณิต จงจิตวิมล อธิการบดีฝ่ายวิชาการและ
วิจัย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

3.7 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยวรรณ ศุภวิทิตพัฒนา รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
คณะเทคโนโลยีการเกษตรและอาหาร

3.8 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอื้อบุญ ที่พึ่ง อธิการบดีฝ่ายวิชาการ คณะ
เทคโนโลยีอุตสาหกรรม

3.9 คุณอธิพงศ์ ครูสอนดี ผู้เชี่ยวชาญด้านการตรวจหลักสูตรจาก สกอ.

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 การวิเคราะห์สภาพหลักสูตรในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา
เป็นการศึกษาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามที่เปิดสอนในปีการศึกษา 2555-
2560 จากเอกสารหลักสูตรที่เป็นเอกสารแหล่งข้อมูล โดยประเด็นที่ศึกษาได้แก่

2.1.1 จำนวนหลักสูตรทั้งหมด

2.1.2 จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร

2.1.3 จำนวนอาจารย์ประจำหลักสูตร

2.1.4 ระยะเวลาการรับทราบหลักสูตรจาก สกอ.

2.2 ผลการศึกษากระบวนการพัฒนาหลักสูตร เป็นการศึกษาตามหลักการ
พัฒนาหลักสูตรของทาบา 7 ชั้น ได้แก่

2.2.1 ชั้นที่ 1 การวินิจฉัยความต้องการ

2.2.2 ชั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมาย

2.2.3 ชั้นที่ 3 การคัดเลือกเนื้อหา

2.2.4 ชั้นที่ 4 การจัดเนื้อหาสาระ

2.2.5 ชั้นที่ 5 การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้

2.2.6 ชั้นที่ 6 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

2.2.7 ชั้นที่ 7 การกำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีการประเมินผล

3. ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา

2559

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษาที่เปิดสอนในปีการศึกษา 2555-2560 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ที่ได้พัฒนาปรับปรุงให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 รวมทั้งสิ้น 62 หลักสูตร

2. การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นหรือเรียกว่าการปรับปรุงหลักสูตร และการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยต้องมีรายละเอียดและหัวข้อเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ที่ สกอ. กำหนด

3. หลักการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ขั้นตอนในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ยึดแนวทางการพัฒนาหลักสูตร 7 ขั้นของ ทาบา ดังนี้

3.1 การวินิจฉัยความต้องการ (สำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม และผู้เรียน) หมายถึง การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการใช้หลักสูตร จากนักเรียน นักศึกษา บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต และศึกษากฎเกณฑ์ ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.2 การกำหนดจุดมุ่งหมาย หมายถึง การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และอาจารย์ประจำหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของประเทศ ปรัชญาของหลักสูตร โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายกระชับ และสามารถปฏิบัติได้จริง

3.3 การคัดเลือกเนื้อหาสาระ หมายถึง การคัดเลือกเนื้อหาสาระตามความต้องการ จำเป็นของสังคม ผู้เรียน และผู้ใช้บัณฑิต โดยสอดคล้องกับปรัชญาและจุดมุ่งหมายตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามความสามารถของผู้สอน การมีส่วนร่วมของอาจารย์ประจำหลักสูตร ผ่านการวิพากษ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ และส่งเสริมความรู้ความสามารถในวิชาชีพของผู้เรียน

3.4 การจัดเนื้อหาสาระ หมายถึง การจัดเนื้อหาสาระรายวิชาตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร ความยากง่าย เหมาะสมของเนื้อหากับความรู้ความสามารถของผู้เรียน เหมาะสมกับเวลาเรียน และสอดคล้องกับอุปกรณ์การเรียนการสอน

3.5 การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ หมายถึง การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีกิจกรรมที่หลากหลาย มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ ช่วยพัฒนาผู้เรียนในองค์รวม ส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการเรียน และให้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย

3.6 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ หมายถึง การจัดประสบการณ์เรียนรู้ โดยการมีส่วนร่วมในการวางแผนของผู้เรียน เป็นไปตามลำดับ ก่อน-หลัง และต่อเนื่อง ปลูกฝังจรรยาบรรณวิชาชีพ ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ และนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์

3.7 การกำหนดสิ่งที่จะประเมิน และวิธีการประเมินผล หมายถึง การกำหนดสิ่งที่จะประเมิน และวิธีการประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้ มีความชัดเจน ครอบคลุมมาตรฐานผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน เป็นไปตามตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานของหลักสูตร และเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558

4. สภาพของหลักสูตร หมายถึง ลักษณะที่เป็นอยู่ของหลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ทั้งในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา ที่เปิดสอนในปีการศึกษา 2555-2560 ประกอบด้วยจำนวนหลักสูตรทั้งหมด จำนวนอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร ระยะเวลาในการรับทราบหลักสูตรจากสกอ. ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ประจำปีการศึกษา 2558 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามทั้งในภาพรวมของมหาวิทยาลัย และจำแนกเป็นสาขาวิชาของทุกคณะที่เปิดสอน

5. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและข้อเสนอแนะ หมายถึง กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามเพื่อให้หลักสูตรเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 ตามคู่มือการเสนอหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พ.ศ. 2554 ในขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร โดยการสำรวจความต้องการใช้หลักสูตรของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ความต้องการของตลาดแรงงาน และผู้ใช้บัณฑิต 2) ยกร่างหลักสูตร โดยมีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกที่มีความรู้ประสบการณ์หรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นๆ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ในการพัฒนาหลักสูตร 3) จัดวิพากษ์หลักสูตร โดยเชิญบุคคลภายนอกที่มีความรู้ประสบการณ์มาร่วมเป็นกรรมการวิพากษ์ 4) นำเสนอคณะกรรมการประจำคณะ เพื่อพิจารณา 5) นำเสนอคณะกรรมการจัดการระดับมหาวิทยาลัย ได้แก่ คณะกรรมการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี/

คณะกรรมการบัณฑิตวิทยาลัย คณะกรรมการสภาวิชาการ และคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย
6) จัดส่งหลักสูตรไปยังสภาวิชาชีพเพื่อให้การรับรองหลักสูตร และ 7) จัดส่งหลักสูตรไปยัง สกอ. ให้การรับทราบหลักสูตร

6. แนวทางการพัฒนากระบวนการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง วิธีการปฏิบัติที่ควร ทำในขั้นตอนต่างๆของการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาสงครามเพื่อให้ หลักสูตรเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเกณฑ์ มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 ซึ่งได้จากการศึกษาของผู้วิจัยและผ่านการ พิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของผู้เชี่ยวชาญ

7. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ หมายถึง มาตรฐาน การศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาประกาศใช้ เพื่อให้การจัด การศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศมีคุณภาพใกล้เคียงกันและเป็นที่ยอมรับของสังคม ประกอบด้วยระดับคุณวุฒิ การแบ่งสายวิชา ความเชื่อมโยงต่อเนื่องจากคุณวุฒิระดับหนึ่งไปสู่ ระดับที่สูงขึ้นมาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละระดับคุณวุฒิ ซึ่งเพิ่มสูงขึ้นตามระดับของคุณวุฒิ ลักษณะของหลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิ ปริมาณการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเวลาที่ต้องใช้ การ เปิดโอกาสให้เทียบโอนผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ ระบบและกลไกการดำเนินงานตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสถาบันอุดมศึกษาในการผลิตบัณฑิตให้บรรลุ คุณภาพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้อย่างน้อย 5 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้าน ความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

8. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชา (มคอ.1) หมายถึง กรอบคุณวุฒิที่ กำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตในสาขา/สาขาวิชา ปริญญา และองค์ความรู้ที่เป็นเนื้อหาเท่าที่ จำเป็นจะต้องมีในหลักสูตรสาขา/สาขาวิชา และระดับคุณวุฒินั้นๆ

9. เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 หมายถึง ประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาซึ่งประกาศใช้สำหรับเป็นแนว ปฏิบัติในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรที่จะเปิดใหม่ และหลักสูตรเก่าที่จะปรับปรุงใหม่ ประกอบด้วยเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 และแนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดม ศึกษา พ.ศ. 2558

10. อาจารย์ประจำหลักสูตร หมายถึง อาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาสงครามที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรในระดับปริญญาตรี 52 หลักสูตร และ ระดับบัณฑิตศึกษา 10 หลักสูตร ประจำปีการศึกษา 2555-2560 จำนวน 337 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้ คือ

1. ทำให้ทราบสภาพหลักสูตรในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามที่เปิดสอนในปีการศึกษา 2555-2560 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม และข้อเสนอแนะของอาจารย์ประจำหลักสูตรในการพัฒนากระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 ตามหลักการพัฒนาหลักสูตรของทาบ 7 ชั้น และทราบแนวทางการพัฒนากระบวนการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558

2. สารสนเทศที่ได้จากการวิจัย สามารถเป็นแนวทางให้ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนากระบวนการพัฒนาหลักสูตรอันจะส่งผลต่อการจัดการศึกษา และการพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่สกอ. กำหนด เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม